

Teabe TELEKRAAT

Nr.24

7. märts 1996

* AK-40

* Ringhäälingu
Saatekeskuse AS
asutamine

* *Green Paperi*
projekt

* Müstiline
Internet?

* Kõnelevad ja
räägivad

* Personaliteated

* Naine

Avalik diskussioon teemal “Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio tulevik” on alanud!

Mõnda aega on ETV- s ette valmistatud nn. *Green Paper*’i projekti, mille põhjal loodetakse alustada laia avalikku diskussiooni Eesti avaliku ringhäälingu tuleviku teemal.

Avalik-õigusliku ringhäälingu funktsioonide määratlemiseks on antud meetodit Euroopas rakendatud kolmel korral. Eeskujuks võetud *Green Paper*’i projekt Inglismaal vältas kaks aastat, tulemus on vastavalt avalikkuse poolt esitatud ettepanekutele toimiv *British Broadcasting System (BBS)*. Projekt kujutab endast umbes 60-leheküljelist “raamatut”, mis sisaldab avalikku ringhäälingut puudutavat laia küsimusteringi.

Võtmeküsimusteks on :

- Kas riik peaks vastutama televisiooni ja raadio eest?
- Mille eest peaks riik vastutama?
- Millised peaksid olema avaliku ringhäälingu eesmärgid?
- Milline peaks olema avalik-õigusliku programmi struktuur?
- Milliseid muid funktsioone võiks avalik ringhääling täita?
- Kas avalik ringhääling peaks konkureerima kommertsringhäälinguga?
- Millised peaksid olema avaliku ringhäälingu finantseerimisallikad?
- Kas reklaam tuleks avalikus ringhäälingus keelata?

- Kuidas suurendada avaliku ringhäälingu vastutust?
- Milline on avaliku ringhäälingu koht infoühiskonnas?
- Millist omandivormi peaks avaliku ringhäälingu puhul eelistama?
- Kuidas saavutada ringhäälingupoliitika süsteemsus?
- Millise eestikeelse sõnaga võiks asendada terminit “avalik- õiguslik”?

Laupäeval, 9. märtsil alustatakse projekti jagamist paarisajale institutsioonile ja eraisikule - hinnangut oodatakse erinevate valdkondade ekspertidelt. Laekunud arvamused avaldustest tehakse kokkuvõtte, mille alusel on loodetavasti võimalik koostada ETV ja ER edasise arengu kontseptsioon.

Dokumendi on koostanud ETV peadirektor **Hagi Šein**, alla on kirjutanud ka Riigikogu kultuurikomisjoni esimees **Tõnis Lukas**, kultuuriminister **Jaak Allik**, Ringhäälingunõukogu esimees **Rein Veidemann** ja ER peadirektor **Peeter Sookruus**. Materjal saab olema avalikkusele kättesaadav nii Eesti Televisioonis, Eesti Raadios kui ka rahvusraamatukogus ja Tartu Ülikooli raamatukogus.

Loomulikult osalevad diskussioonis ka ETV töötajad.

Kadri Taperson

ETV avalike suhete juht

EESTI VABARIIGI VALITSUS

korraldus

28. veebruarist 1996. a. nr. 182-k
Tallinn, Toompea

Ringhäälingu Saatekeskuse aktsiaseltsi asutamine

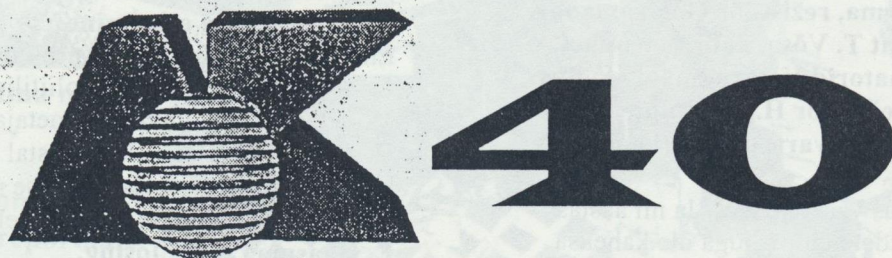
1. Ringhäälinguseaduse (RT I 1994, 42, 680; 66, 1145; 1995, 83, 1437) paragrahvi 45 lõike 1 ja äriseadustiku (RT I 1995, 26-28, 355; 57, 976) paragrahvi 509 lõike 3 alusel asutada riigiettevõtte "Eesti Telekommunikatsioonid Ringhäälingu Saatekeskuse tervikvara baasil aktsiaselts saatekeskuse riigiettevõttest eraldamise teel.
2. Teede- ja Sideministeeriumil esitada 1996. a. esimese kvartali jooksul Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks riigiettevõtte "Eesti Telekommunikatsioonid" ja Ringhäälingu Saatekeskuse jagunemiskava, lähtudes äriseadustiku paragrahvi 435 lõikest 1, paragrahvi 449 lõigetest 4 ja 5 ning paragrahvi 471 lõikest 2.
3. Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 1995, 94, 1628) paragrahvi 44 lõike 2 alusel volitada teede- ja sideminister Kalev K u k k e kinnitama käesoleva korralduse punkti 1 kohaselt asutatava aktsiaseltsi põhikirja. Määrata asutatava aktsiaseltsi aktsiate valitsejaks ja aktsionäri õiguste ja kohustuste täitjaks Teede- ja Sideministeerium.
- Pidada otstarbekaks, et aktsiaseltsi nõukogusse võetaks Teede- ja Sideministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Eesti Raadio, Eesti Televisiooni ja Eesti Ringhäälingute Liidu esindajad.
4. Tunnistada kehtetuks Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1994. a. korraldus nr. 1107-k (RT I 1995, 5, 63).

Peaminister

Tiit VÄHI

Riigisekretär

Uno VEERING

Palju õnne!

AK - 40

80% informatsioonist saame nägemisorganite kaudu. Egas rahvasuu ilmaasjata ütle: parem üks kord näha kui sada korda kuulda. Televisioon on oma kohta ja rolli avastades käinud läbi mitmekülgse otsingute tee. Ja et teleprogrammi selgroog on UUDIS, sai Eestimaa noortele teletegijatele kiiresti selgeks.

1956. aasta alguses käisid otsingud uudisteprogrammi loomiseks. Korraldati võistlus programmile nime ja vormi leidmiseks, otsiti tegijaid, kes suudaksid muuta sõnumi ja pildi uueks kvaliteediks. Tollane pearezissöör **Vello Rummo** meenutab: *"Siis me hoolitsesime ja muretsesime selle eest, et kogu informatsioon pidi olema pildiga kaetud. Diktori lugemine ei tulnud kõne allagi. Aga pilti peale fotode peaaegu mingisuguseid ei olnud..."*

Esialgsele tehnoloogiale lihtsusele said vastata loominguilise tegevuse kõige lihtsamad vormid. Aeg sundis aga proovisaateid väljastava telestudio juhte otsima tehnilisi võimalusi ja vahendeid, mis tagaksid teleinformatsiooni kiire edastamise. Eesti Televisiooni uudisteprogrammi eestvedajateks said **R. Aarma** toimetajana ja **G. Kromanov** režissöörina. Nii on fikseeritud esimeses saatevõrgu projektis 1956. aasta jaanuaris. Veebruaris kujundati juba uudistesaadete struktuur ja maht ning dokumentides vilksatas juba nimi **"Aktuaalne Kaamera"**, mis, tõsi küll, nimevõistlusele vaatamata laenati lõpuks saksa kolleegidelt.

11. märtsil kell 19.30 jõudis ekraanile Tallinna Televisioonistudio esimene uudistesaade. Toimetaja R. Aarma, režissöör G. Kromanov, režissööri assistent T. Vösa, abid E. Koppel, E. Reinart, operaatorid V. Raudmägi, A. Püss, I. Varandi, helirežissöör H. Jürisalu, helioperaator L. Sepsivart; diktor (kaadri taga) K. Tennosaar.

25. märtsil oldi taas vaatajate ees. Ja nii aastaskümme korda, saadete üldmahuga üle kaheksa tunni, mis moodustas studio omaaadetest 4%.

1957. aastal hakkas uudisteprogramm ilmuma reeglina kaks korda kuus.

1958. aastal oldi esialgu ekraanil üks kord nädalas, alates 1. oktoobrist aga juba igal saatepäeval. 1. juunist alates oli kord nädalas eetris ka AK vene keeles.

Siit algabki kiire otsinguteperiood.

Televisiooni uudiselt jõuti kommenteeritud uudiseni, peagi julgeti nimetada juba telereportaaži. Esialgse välispoliitilise ülevaate asemele tuli välispoliitika kommentaar. tehniliste võimaluse avardumine aitas kaasa aktuaalse informatsiooni kiirele edastamisele.

Esimese filmikaameraga "Rodina" (35 mm) tehti võtteid 1956. aasta augustis. Esialgu telelavastuste tarvis, septembris aga juba ka uudisteprogrammile. Sügisel saadi ka esimene reportaazkaamera, mis tagas märgatavalt operatiivsema tegutsemise. Nagu kinnitab **G. Raus**, õnnestus ühest Tartu muuseumist laenutada vedrukaamera KS - 50B, millega keegi tundmatu filmioperaator oli jäädvustanud sõjakroonikat. Ametlikult eraldati riikliku plaanikomitee kaudu üks reportaažkaamera alles 1958. aasta neljandas kvartalis. **E. Kiisa**, toonane direktori asetäitja, meenutas oma mälestustes, et märtsikuus külastas ta Moskva lähedal asuvat tehast, kus neid kaameraid valmistati. Seal nägi ta soovitud kaamerat riulil. Tehases oldi nõus kaamera kohe kaasa andma, küsiti vaid, palju te tahate. Nii saabuski E. Kiisa 1958. a. 8. märtsil Tallinna kahe uue filmikaameraga.

Operatiivsuse tagas 16 mm filmi tulek. 1957. aastal hangiti Kiievist esimesed amatöörkaamerad "Kiiev", aasta lõpul saadi Saksamaalt juba professionaalsed kaamerad AK - 16. Need jäädvustasid ainult pilti. Et tagada filmikaamera ja helimagnetofoni sünkroonne koostöö, nuputasid studio insenerid eesotsas **L. Põldmaga** mehaanilise sidestuse, tänu millele oli 60-ndate alguses võimalik sünkroonselt filmida.

Aktuaalse Kaamera toimetuse kujunes publitsistliku programmi keskuseks. Eluõiguse sai satiiriajakiri "Rõhknael" (1959), rohkesti ilmus mitmesuguseid eriväljaandeid. Sündisid AK kontrollpost, AK reportaaž, AK nädalaringvaade "Teie küsite, meie vastame".

1962. aastast tõusis esikohale reporter.

27. oktoobril juhtis AK-d esmakordselt reporterina E. Sõerde. Igapäevaseks sai AK kommentaatori esinemine.

Energiliselt käisid ka AK struktuuriotsingud.

Esialgu oldi ühiskondlik-poliitiliste saadete toimetuses. Vastutavate toimetajatena tegutsesid **R. Aarma, H. Loit.** 1959. aastal iseseisvuti poliitiliste saadete peatoimetuse rüpes **AK toimetuse**na, mida H. Loidi järel hakkasid juhtima **E. Haasmaa ja R. Josing.**

29. detsembril 1964 loodi aga juba Aktuaalse Kaamera peatoimetuse välisuudiste, tööstus-, põllumajandus-, kultuuri- ja spordisektoriga ning režiiosakonnaga. Samuti allutati AK-le 1963. aastal tegutsema hakanud Tartu korrespondendipunkt.

Sellega saigi AK esimene kujunemisperiood otsa. Ees seisis uued arenguringid.

Peatoimetajatena on uudisteprogrammi juhtinud **A. Päts, J. Lott, I. Papulovski, E. Kreem, E. Tooms, A. Allas, U. Maasikas, F. Undusk, E. Eesmaa, T. Kimmel. Praegu on uudisteprogrammi eesotsas V. Toomet.**

150 aastat tagasi sõnastas **Robert Prutz** ajakirjanduse rolli järgmiselt: "Monoloog, mida jutustab Aeg endast endale. See on igapäevane enesekriitika, mida kinnitab Aeg omaenese sisuga. Päevik, millesse ta kannab jooksva ajaloo."

Televisioon on selle monoloogi teinud pildi ja heliga värvierksaks dokumendiks, mis kannab ajastu sünnimärke ning on tuhandete niitidega seotud selle valguse ja varju, vaimu, võimu ja käsuga. Elutee sündmusi ja fakte ei saa muuta olematuks. Veelgi enam - neid tuleb teada. Ka tulevastel põlvedel.

R. Peramets-Püss
K. Tennosaar
Endel Sõerde

Voldemar Lindström

Leiger Põldma millalgi siis...

Grigori Kromanov
teeb spordireportaazi.

Müstiline Internet?

Meil ETV-s on ennegi kõlanud toetavaid häáli Interneti teemal (et teeme töökoha, kust kõik soovijad saavad Interneti kaudu posti saata), aga midagi reaalist on vähe tehtud. Samas – kas me kõik ikka teame, mida see müstiline Internet tähendab? On see koht, kus hullud häkkerid arvutisüsteeme lahti muugivad, pornograafiat levitavad ja muid kasutuid mängivad? Või meedium, mille vahendusel soliidsete firmade haritud töötajad vajalikku infot levitavad ja koguvad?

Julgen arvata, et tulevikus on tähtsaim kaup informatsioon ja tobe oleks transpordivahendi soetamisest loobuda väitega, nagu oleks ta ainult lõbusõiduks kasutatav. Kõik autojuhtideks! See tähendab: võimaluse korral tuleks leida ETV eelarvest need rahad, mis on vajalik meie küllaltki suurearvulise arvutipargi töökohtade ühendamiseks omavahel ja ka Interneti. Väljaõpet pole vaja - Interneti kasutamine on imelihtne, ta nakatab inimesi nagu gripp.

Mida kasulikku ETV-le sellest siis ikka oleks? Kindel oleks **igasuguse paberi majasisese ja -välise ringlemise vähenemine** (leht paberit koos trükkimisega 50 senti

Paljundusmasina kasutamise tuntav vähenemine (graafikud, plaanid, infolehed). **Kõike saab elektrooniliselt (tasuta) paljundada ja adressaadini saata.** Kui osakonnas on kas või üks arvuti, saab sinna teha igale töötajale postkasti, kus saab endale tulnud teateid, dokumente ja kirju nii lugeda, välja trükkida, täiendada, edasi saata kui ka kustutada. Igal töötajal on oma Interneti aadress, kuhu ÜLE MAAILMA saab kirjutada ja hinna ega ajavahet peaaegu polegi; kas vahemaa on kõrvalarvutini või

hoopis satelliidi kaudu lõunanabale. Aga põhilisem on see, et meie ei ole ainukesed, vaid **teised asutused on juba ammu oma informatsiooni välja pakkunud ja üle maailma seda juba jätkub igale huvilisele.** Firmed pakuvad kaupa, värsked ajalehed on lugeda, arvutiprogramme saab endale kopeerida, vajalikke andmeid saab lasta otsida üle maakera. Piirid kaovad - videolõike saab otsida ETV videoarhiivist, aga sama hästi ka igast teisest Interneti ühendatud videoarhiivist. Ja nii on kogu informatsiooniga.

Samuti on see auküsimus. Eesti suurimal ja parimal telekanalil pole oma kodulehekülge! Vähemalt Eesti parimal uudisteprogrammil AK-1 see juba on. Muuseas tänangi AK töötajaid ja eriti Jaani võimaluse eest minu tagasihoidlikul isikul Internetiga tutvust teha.

Meie siin Televideofondis toksime hoolega saateid arvutisse (niipalju kui te suvatsete meile saata) ja ootame päeva, mil saadame elektronkirja : *V.a. ETV pedirektor, pakume Teile võimalust vaadata meie arhiivi sisu aadressil ...* Ja siis ootame päeva, mil ISDN võrk jõuab meieni ning siis juba pakume Teile võimalust vaadata oma arvutiekraanil soovitud saadet meie arhiivist. Ja see päev pole mitte aastakümnete kaugusel!

Aga esialgu on Tehnikatalitusel vaja osta püsiliin Interneti serverini, juhtmeid ETV arvutite vahele, väikseid karbikesi arvutitesse ja nende vahele. Ega see summa nii suur ei tulegi, kõigest sajad tuhanded.

ETV raamatukogus on huvilistele pakkuda Interneti teemadel artiklite väljavõtted.

(Tegelikult olen ma sel alal võhik ja ei võta endale loo sisu suhtes mingit vastutust.)

Austusega
Andrus Jakobson
(andrus@alex.utv.ee)

Kõnelevad ja räägivad

PÄRNU POSTIMEES, 1. märts 1996

Majanduslehes Äripäev käidi välja idee Eesti Televisiooni likvideerimise otstarbekusest. Iseenesest pole selles mõttes midagi uut ja tegelikult meenub siinkohal vaidlus, mis eelnes nn. avalik-õigusliku televisiooni määratlemisele. /---/ Kindlapeale loetakse telemajas raha senisest hoolikamalt ja kaalutakse, mida sisse osta ning kuhu ja kuidas raha kulutada. Riik toetab ETV-d sel aastal umbes 60 miljoni krooniga. Teatava summa teenib ETV reklaami müügist juurde ja siin ilmselt koer maetud ongi. /---/ ETV likvideerimine jätkaks teatud elanikkonnakihi ilma oma saadetest. Ketšupivampiirid, viiking Vicky ja Otto-Triin ei ole piisav, EVTV/RTV ei paku mitte midagi teismeliste nooremale ja vanemale eale ehk ETV MMTV ja Kooli TV asemele. Täiesti kõrvale jääksid kommertskanali puhul (nagu ongi juba juhtunud), vanurid (Prillitoos) ja puuetega inimesed (Võin ja suudan). /---/ ETV ei seisa paigal. Eriti minu arvates pärast seda, kui programmi peatoimetaja tänamatu ameti võttis Raul Rebane. /---/

Kalev Vilgats "ETV: Kellele lüüakse hingekeha"

SÕNUMILEHT, 2. märts 1996

Eesti Televisiooni (ETV) loome- ja tehniliste töötajate ametiühing jõudsid eile ETV juhtkonnaga peetud läbirääkimistel kokkuleppele, et aprillist tõuseb töötajate palk 13 protsenti.

ETV loometöötajate ametiühingu esimees Heiki Terras ütles, et palgatõusuks vajalik summa on 3,5 miljonit krooni ning sellekohane taotlus esitatakse valitsusele lähiajal. ETV töötajad taotlesid 30 protsendist palgatõusu ja palgaastmestiku korrigeerimist, kuid nende nõudmiste rahuldamist ei pidanud ETV juhtkond võimalikuks.

EESTI PÄEVALEHT, 2. märts 1996

Aksiaselts Trio juhatuse esimehe Rein Langi hinnangul rikub Eesti Televisioon (ETV) ringhäälingu seaduse paragrahvi, keeldudes andmast Triole võimalust vastulauseks kultuuriministrile. /---/ Vaatamata Trio taotlusele, keeldus ETV talle vastulauset võimaldamast. Langi sõnutsi rikkus ETV

sellega temaga sõlmitud kokkulepet kajastada AK-s ka Trio seisukohta ning rikkus jämedalt ringhäälinguseadust ja sõnavabaduse üldtunnustatud põhimõtteid.

PÜHAPÄEVALEHT, 2. märts 1996

/---/ Vilja Palm on värvikas persoon. Pole vist kedagi, kes teda nõrkushetkel oleks tabanud. Viljal tundub olevat aktiivne, peaaegu ülioptimistlik eluhoiak, ta naerab palju ja avalalt, räägib konkreetset ja asjast. "Pean ütlema, et kõik need inimesed, kes on Teleteatrit teinud selle nelja aastakümne jooksul, on õudselt armsad inimesed," ütleb ta Teleteatri juubeliks ettevalmistatavate saadete kogemuse põhjal. "Ei tea, kas see on mingi eriline tüüp inimesi, kes on sattunud selle töö peale?" /---/

Gerda Kordemets "Rezissöör -- see igavesti naerata?"

Õnnitleme!

13. märtsil on juubelisünnipäev stuudioosakonna vaneminseneril **Lidia Andrussoval**.

14. märtsil on tööjuubel -30 aastat - operaatorite osakonna operaatoril **Olav Linnasel**.

Personaliosakond teatab:

Seoses koondamisega lõpetati tööleping järgmiste Tartu toimetuse töötajatega. insener **Vello Mänd**, valgustaja **Toivo Soomets**, lavaseadja **Elmar Lepik**, koristaja **Eike Pärn**, sekretär-koordinaator **Lea Mänd**.

Aino Sauemägi

Kaks kibedat vitsa on maailmas:naine ja Jumal. Meie ainukeseks lohutuseks nende vastu on teadmine -- ilma nendeta ei saa läbi.

A.H.Tammsaare

Naised on liblikad pimedal ööl: mida heledam tuli, seda rohkem lendab neid kokku. Selleks on neile tiivad antud. Häda sellele, kes neid püüdma läheb, sest see võib kaotada nii nemad kui ka iseenese...

Naise armastusel on ikka praktiline otstarve, tema tahab kas elada või surra.

Naine on kuutõbine, kes kõnnib ka seal julgelt, kust mehe arukas samm tagasi kohkub.

Naine on kui harakas, kelle silmad löövad särama, kui näeb midagi hiilgavat. Haritud või harimata, ikka teeb ta mõne sõna, kivi, metallitüki, heli, riideräbala või inimese oma ebajumalaks.

Ei sua ükski mees muidu täit aru pähe, kui peab minema naise juurde...

Naistest see inimese häda ilma tulnd ja ega ta enne meid kaogi. Naine on nagu piip või piiritus mehe suus ja sisikonnas: teeb valu, paneb ägisema, aga lahti temast raipest ei saa.

Naisel pole iseloomu, vaid ainult loomus. Iseloomu saab kasvatada, loomust mitte.

Kui sa teaksid, kui vähe inimlikku võib mees endale naise juures lubada! Naine ei armasta inimest.

Sa oled naine, sa armastad inimeses last.

Oleksin ma naine, siis õpiksin tööd tegema, mida ma armastan, või kannaksin lapsi ilmale, kes mind armastavad.

Mida rohkem naised õpivad mõtlema, seda vähem saavad nad tunda, mis on tõeline armastus.

Naiste ehted, toredus, kalliskivid purustavad tänapäeval palju rutemini igasuguse ühiskonnakorra kui ka ägedaimate meesmässajate kihutuskõned.

Mehed ei armasta tõe, mis on naiste suus.

Sest kõik saavad ju aru, et ei või ükski millestki midagi luua, nii-öelda -- sünnitada, kui temas ei leidu osa naisest, sellest olulisest peitemängijast...

**Homme
on
naistepäev!**

Teabetelekraat on ETV sekretariaadi väljaanne.

Vahendas Lea Arme, tuba 611, telefon 4162

Kaastööd oodatud!

Järgmine number ilmub 21. märtsil.